

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor zes maanden: 35 Centiemen

REDACTIE EN ADMINISTRATIE

GARENPLAATS, GENT.

Ongeteekende brieven worden niet opgenomen

AANKONDIGINGEN:

Prijs volgens Tarief, voorop betaalbaar

Schreeuwende ongelijkheid

Hieronder laten wij volgen wat eenige grondbezitters in eigendom hebben, en wat duizende arme boerenknechten en -meiden, en werklieden op den buiten per dag verdienen voor een nuttig en dikwijls lastig werk.

Fortuin der nietsdoende Grondbezitters

M. De Potter Jozef

wonende te Gent, ongehuwd, omtrent 30 jaar oud, zijn kasteel hebbende te Cluysen, bezit te:

	(*) Hectaren	Aren	Centiaren
Jordegem	28	94	20
Vlierzele	1	19	50
Baevegem	1	32	30
Assenede	41	68	90
Maercke-Kerckhem	77	18	20
Evelaere	0	80	90
Leupegem	0	18	40
Meirelbeke	50	16	00
Schelderode	92	37	20
Bottelaere	2	60	90
Munte	48	14	50
Melsen	16	48	80
Lemberge	15	05	90
Moortzele	23	51	10
Scheldewindeke	0	19	50
Semmerzaeke	0	53	00
Gontrode	0	99	80
Melle	44	85	20
Kortrijk	0	91	50
Seevergem	7	07	80
Aelter	34	64	90
Watervliet	19	78	20
Waterland	18	29	80
Harelbeke	24	59	92
Avelgem	5	11	50
Letterhautem	4	42	90
Gits	3	48	20
Hoogdele	15	03	10
Rooborst	41	33	60
Munckzwalm	3	20	00
Gheluwe	34	04	90
Ghistel	48	62	50
Rumbeke	4	99	30
Ingelmunster	1	01	00
Thielt	29	94	60
Schuyfferscapelle	1	98	40
Thourout	252	96	80
Cortemarck	0	90	10
Ursel	90	56	50
Somergem	20	02	70
Calcken	8	54	50
Massemen-Westrem	4	83	80
Drongen	3	33	70
Gent	0	07	00
Holland	68	44	40
Totaal	1195	67	50

Te samen: 1195 hectaren, 67 aren, 50 centiaren, of eene waarde van 5 miljoen franks, zonder zijn andere fortuin in actiën, obligatiën, juweelen, meubelen, enz.

Baron Gustave de Giey, te Gent bezit te:

	Hectaren	Aren	Centiaren
Gent	0	11	10
Ansegem	27	03	30
Assenede	74	14	30
Bassevelde	3	63	90
Becelaere	15	57	70
Baeygem	4	13	80
Beveren-op de Leie	5	25	70
Caprycke	9	73	50
Cortemarck	40	69	50
Boussu-lez-Walcourt	52	51	00
Desselgem	12	75	80
Deynze	1	06	10

(1) 1 hectare is gelijk aan 10 duizend vierkante meters. 1 are is gelijk aan honderd vierkante meters, 1 centiare is gelijk aan 1 vierkante meter.

Dikkelvenne	4	16	90
Ertvelde	17	97	40
Gavere	0	21	00
Ginmée	6	00	20
Gosselies	94	45	20
Gochenee	80	80	10
Knesselaere	71	17	50
Lichtervelde	40	12	70
Lootenhulle	59	58	80
Marée	9	26	20
Noville	1	34	80
Mont St-Amand	8	84	10
Montagne-la-petite	2	29	90
Machelen	9	69	40
Niverlée	142	14	40
Oostacker	25	58	00
Oost-Eecloo	10	50	60
Petegem	6	94	70
Pitthem	19	37	00
Poessele	13	56	20
Pouques	17	48	20
Romerée	7	46	00
Staden	41	53	30
St-Jean in Eremo	6	43	60
Sileurieux	43	59	70
Soulme	0	32	70
St. Denys-Westrem	1	73	00
Thourout	1	50	80
Treigne	0	54	70
Vladslou	0	66	00
Vodelée	4	19	00
Werken	18	24	90
Wayaux	7	56	40
Zeveren	2	22	90
Loo	30	40	70
Langemarck	0	19	80
De Pinte	56	62	50
St. Martens-Laethem	8	39	75
Totaal	1130	99	55

Totaal 1130 hectaren, 99 aren en 55 centiaren, hebbende eene waarde van omtrent 4 miljoen, zonder het fortuin in actiën, obligatiën, juweelen, meubelen, enz.

M. Arthur Verhaeghen bezit te:

	Hectaren	Aren	Centiaren
St-Croix (Holland)	12	14	20
Gent	2	32	00
Meirelbeke	55	08	10
Brussel	0	01	90
St. Laureys	4	74	90
Halle-Boujenhoven	6	44	20
Nossegem	1	23	50
Saventhem	1	00	90
Wynghene	43	66	40
Thielt	0	06	70
Haeren	0	20	01
Vincken	11	53	80
Alveringhem	0	43	30
Veurne	19	65	80
Adinkerke	1	02	50
Totaal	160	58	40

Totaal: 160 hectaren, 58 aren en 40 centiaren, met een waarde van omtrent 600 duizend franks, zonder zijn fortuin in actiën, obligatiën, juweelen, meubelen, enz. en het nog veel grooter fortuin zijner echtgenoot.

Hongerlooonden der boerenknechten, boeremeiden en buitenwerklieden, die er als paarden moeten voor werken:

VLASNIJVERHEID

Wiedsters (vrouwen) van 8 ure 's morgens tot 7 ure 's avonds, 4 tot 5 stuivers en kost.
Slijters (mannen en vrouwen) van 2 ure 's m. tot 9 ure 's av., 7 tot 11 stuivers en kost.
Rapers (mannen) van 2 ure 's morgens tot 9 ure 's avonds, 7 tot 11 stuivers en kost.
Rooters (mannen) van den klare tot den donker, 8 stuivers en kost, te Grammene. Zon-

der kost te Deynze en te Vinckt, 1,50 fr., of 16 tot 18 stuivers.

Kapenkeerders, van den klare tot den donker, 4 à 5 stuivers en kost.

Zwingelaars (entreprise) 5 cent^e den kilo, of 3,00 fr. daags; met 2 mannen, in 't fabriek 2,00 fr.

Kuischers, 2,00 fr. te Deynze, zonder kost.

Id., te Vinckt, 1,50 fr. zonder kost.

Id., te Grammene, 8 stuivers en kost.

HOUTNIJVERHEID

Boomkappers, 1,50 fr. daags.

Kloefkappers, 10 centiemen het paar; tot 2 fr. daags hoogstens.

Klievers, 1,50 fr. daags.

Zagers (entreprise), schoone daghuur.

WEVERS

Te Thielt, van de 6 tot 9 fr. in de week.

Te Ruysselede, 1 frank daags.

TABAKFABRIEK, 11-50 fr. in de week.

BOERENSTIEL

Koelers — Van 5 tot 6 fr. per maand. Boven de 25 jaar oud, 10 fr. per maand. Zij werken van 4 ure 's morgens tot 9 ure 's av. in den zomer; 's winters niet min.

Werklieden — Fr. 3,81 per week of 14 fr. per maand. Daarvoor moet men pikken, dorschen, maaien, binden, stuiken, kappen, enz.

Paardenknechten — 15 tot 18 fr. per maand.

Pikkers — 1,00 fr. voor te werken van 5 ure 's morgens tot 9 ure 's avonds.

Dorschers — 7 tot 8 stuivers daags en kost. Met machien, 1,00 fr.

Maaiers — (entreprise) werken van 6 ure 's morgens tot 7 ure 's avonds, en kost.

Binders, Stuikers — van 6 ure 's morgens tot 7 ure 's avonds, 7 stuivers.

Patatenkappers — van 5 ure 's morgens tot 8 ure 's avonds, 10 stuivers en kost.

Rapers — van 6 ure 's morgens tot 7 ure 's av. 6 stuivers en den kost.

Vettevoerders — van den klare tot den donker, 8 stuivers en den kost.

Zulk schreeuwend verschil in 't leven, al dien overvloed bij de nietsdoeners en al die ontberingen bij de werkers, is een onrechtvaardigheid die door niemand kan verdedigd worden.

't Is tegen dat verschil dat wij, socialisten, opkomen.

De armoede heeft zulk eenen nasleep van vernederingen, rampen en ongelukken dat het eene misdaad is te schrijven of te prediken dat de armoede er noodig is.

De groote rijkdom brengt zooveel gierigheid, trotsheid en luiheid mee dat het eveneens misdaad is de groote rijkdommen noodig te achten en de groote rijken als de beste menschen te willen doen doorgaan.

(2) Ziehier de beteekenis van de namen die men aan de verschillend werken geeft:
Wiedsters. Vrouwen die 't onkruid uitroeien.
Slijters. Mannen en vrouwen die 't vlas uitroeien.
Rijfers. Mannen die 't zaad van 't vlas doen.
Rooters. Mannen die 't vlas in 't water leggen en daarom tot aan den buik in 't water staan.
Kapenkeerders. Mannen die 't vlas in hoopkens op het vlas zetten en alle dagen die hoopkens keeren.

Zij bestelen de boeren

Eenigen tijd geleden werd de volgende petitie aan M. De Bruyn, minister van landbouw en openbare werken gezonden:

Mijnheer de Minister,

Wij hebben de eer uwe welwillende aandacht te roepen op den beklagenswaardigen toestand der boeren die suikerbeeten kweeken, wanneer zij hunne beeten aan oneerlijke suikerfabriekanten verkoopen.

Sinds eenige jaren klagen de boeren bitter dat zij bedrogen worden in de ontledingen, in het onjuist wegen of door overdreven

tarra die hen wordt afgetrokken. Deze toestand, die aanzienlijk verslecht is door de groote daling in den suikerprijs, dreigt rampzalig te worden, wanneer niet spoedig maatregelen worden genomen om de onderhandeling tusschen beetenboeren en suikerfabriekanten te regelen.

De provinciale landbouwcommissie is van oordeel, mijnheer de minister, dat het bedrog in kwestie, doeltreffend zou kunnen vermeden worden door een wet die alle waarden ontnemt aan de voorwaarden van het kontrakt, waarbij de verkooper der beeten verklaart het wegen, tarra en de ontledingen van de suikerfabriekanten die de waarde der beeten vaststellen, aan te nemen.

Zij denkt dat de provinciale landbouwcommissies de macht zouden moeten hebben, experts te benoemen, die in elke suikerfabriek, op kosten der landbouwers, het wegen en schatten der beeten zouden nazien.

In naam der provinciale landbouwcommissie van Limburg,

De Schrijver,
VAN DEN BERG.

De Voorzitter,
VILLEMS.

Eh wel, landbouwers, wat zegt gij er van?

Al de burgersbladen en de dompers het meest, hebben op gezel Ansele, socialistisch kamerlid, geschimpt, omdat hij de fabriekanten, die hunne wevers niet betaalden, wees wat zij gewonnen hadden, de bende van Cartouche, en heden worden sommige suikerfabriekanten door bovenaangehaalden bestuurder eener provinciale landbouwcommissie schier met denzelfden naam bestempeld?

De wet is sinds lang gevraagd? Heeft de minister ze reeds voorgesteld? Hebben de katholieke volksvertegenwoordigers ze reeds voorgesteld? Hebben onze domperkens ze reeds voorgesteld? Neen, neen.

Zij willen wel de boeren helpen met subsidie uit de Staatskas, die boer, werkmans en kleinen burger voor 9/10 betalen, maar de misbruiken der rijken uitroeien, dat niet!

Die heeren lachen!!

In de Kamers te Brussel wordt een wetsvoorstel besproken betreffende het toezicht in de koolmijnen.

Zooals men weet is het werken in de koolmijnen zeer gevaarlijk: honderde meters onder den grond moeten de arbeiders, somtijds gansch naakt, in smalle gangen op den rug gelegen, de kolen loskloppen, terwijl langs alle kanten het water doorzijpelt.

Van tijd tot tijd heeft daar ene ontploffing van het grauwvuur plaats, die honderde en honderde menschen doodt.

Meestal zijn die ongelukken aan de nalatenschap of aan de gelddorstigheid der patroons te wijten, en het is bewezen dat veel dezer verschrikkelijke ongelukken waren vermeden geweest, waren er werklieden met het toezicht der mijnen gelast geworden.

Iedereen was het daarover eens, de ministers zoowel als de socialist. Maar de socialistenvragen dat de werklieden zelf hunne opzichters mogen benoemen en daarvan willen de katholieken niet weten.

Daar zitten in de Kamers verscheidene leden die van hun 11 jaar in de mijn gewerkt hebben en die het dus goed moeten weten hoe het daar gaat.

Een dezer mijnwerkers, M. Brenez, vertelde dat bij eene ontploffing, die verscheidene honderde menschen doodde, de schuld ervan te wijten was aan den patroon die zonder toelating der bevoegde overheid onderaardsche gangen had doen delven, die de ontploffing voor gevolg hadden.

Hij zegde dat onder de dooden zich zijn neef, vader van 6 kinderen, en verscheidene andere familieleden bevonden, en dat hij zelf slechts bij mirakel aan den dood ontsnapte!

Eh wel, zoudt gij het kunnen gelooven, buitenlieden? Bij het verhalen dier droevige gebeurtenis, zou iedereen de tranen in de oogen voelen komen, maar de heeren katholieken vonden het gepast... er eens hartelijk mede te lachen!

Schande over zooveel slechtheid!

Ja, er was er zelfs een die uitriep:

— **Bah! het zijn toch maar socialistische kiezers!**

Wat hartelooze kerels die katholieke tegenwoordigers toch zijn! Geen medelijden voor de weduwe, geen medelijden voor die arme kinderens, die daar weenend naast het verbrande en halt verkoelde lijk hun vaders staan! Wat kan het die heeren schelen of er daar honderde lijken liggen, of er daar honderde slachtoffers van den arbeid vallen! **Zijn zooveel socialistische kiezers te min**, roepen zij juichend en lachend toe!

Oh, die politieke haat! Hoe zeer moet hij den mensch verlagen om hem met zulke misdadige blijdschap te kunnen vervullen.

En gij, landlieden, die het hart op de rechte plaats draagt, die nog voor medelijden vatbaar zijt, gij zult met ons protesteeren tegen zooveel slechtheid, tegen zooveel harteloosheid van wege die katholieke heeren, door als een man te stemmen voor de socialisten, die zich alleen het lot der werklieden aantrekken. Weest onbevreesd, de stemming is geheim, niemand kan weten voor wien ge stemt.

Socialisme op den Buiten

In de provincie Luxemburg, eene der negen provinciën van ons land, is een kleine gemeente Avennes genaamd.

Het dorp Avennes bevat 141 familiën. Al de inwoners zijn landbouwers; eenigen hunner zijn er ook kloekkappers bij en patroons en werklieden arbeiden allen in dezelfde barak.

Van socialisme sprekende, in het dorp Avennes gaat 't zooveel te gemakkelijker, omdat het socialisme daar op de zuiverste wijze wordt toegepast.

Avennes bezit niet min dan 103 hectaren grond, die alle 15 jaren bij loting worden toegekend aan hen die het recht hebben op hout kappen. En dit recht om hout te kappen heeft elke persoon die een jaar en een dag in de gemeente woont.

De loten zijn omtrent 68 aren (zes duizend vierkante meter) groot en worden verhuurd aan 8 frank per jaar en per lot, alle belastingen reeds betaald zijnde.

De grond te Avennes behoort daar aan allen en aan niemand. Hij kan aan geen bijzonder verkocht worden. De Avennenaars zijn er gezamenlijk eigenaars van.

Hetzelfde gebeurt er met de bosschen (217 hectaren groot), met het kreupelhout (168 hectaren) en met het harsachtig hout (6 hectaren), zij behooren allen aan de gemeente.

Al het kaphout wordt ten voordeele der gemeente verkocht. Het kaphout bracht verleden jaar 6000 franken op. Daarenboven heeft elke rechthebbende op hout kappen jaarlijks 50 steren brandhout voor niet.

Eh wel, vlaamsche landbouwers, gij die den grond zoo duur pacht, gij die door sommige heeren verboden wordt brandhout in de bosschen te rapen, wat zegt gij er van?

Hebben de boeren in Arvenne het niet beter dan gij?

Behoorden de gronden aan allen, en hunne opbrengst aan hen die ze helpen voortbrengen, zou er zooveel ellende zijn in Vlaanderen?

Neen. Wilt gij een bewijs? Nemen wij bij voorbeeld twee vlaamsche dorpen: Afsné en Bachte Maria-Leerne.

Afsné telt 322 inwoners en uit dit dorp trekken M. De Raedt 2963,97; M. Facon Adolf, 3415,23 en M. de Kerchove d'Exaerde, 2751,19 fr. per jaar als pacht of te samen 9130,39 fr. zonder de anderen te rekenen.

Bachte Maria Leerne telt 1217 inwoners en is 852 hectaren groot. Een heer heel alleen trekt uit dit kleine dorp de jaarlijksche pacht van 26 duizend 728 frank 42 centiem.

Enkele heeren, zonder de andere grondeigenaars te rekenen, trekken uit deze twee dorpen als jaarlijksche pacht meer als de twee gemeenten hebben voor al hare openbare diensten, haar onderwijs, hare wege-

nissen, hare politie, hare arme inwoners te betalen en te ondersteunen.

Afsné betaalt jaarlijks aan den dokter der armen voor verpleging der arme zieken en levering der medicamenten, 50 franken of 1 centiem per inwoner en per jaar.

Bachte Maria-Leerne betaalt voor hetzelfde doel 145 fr. per jaar of nog geene 10 centiem per inwoner en per jaar.

Is het niet schandelijk dat eenige nietsdoende rijken jaarlijks kleine fortuinen aan pacht en rente uit onze vlaamsche dorpen trekken en er voor de verpleging der zieken zoo weinig wordt gedaan?

Behoorden de gronden van Afsné en Bachte Maria Leerne aan de gemeente, gelijk te Arvenne en gelijk het socialisme wil, zou de welstand der boeren niet verhoogd met het bedrag der pacht die zij nu betalen, waarvan zij nooit geen cent wederzien?

Landbouwers, vergelijkt de cijfers in Arvenne met die onzer vlaamsche dorpen en gij zult het socialisme als de redding der arme verdrukte buitenlieden voor uwe oogen zien oprijzen.

In de dagen der slavernij was een krachtig man 5000 fr. waard. Interest gerekend op 5 percent, kostte de slaaf dus aan zijn heer 250 fr. 's jaars, behalve kosten voor voedsel, kleding, woning, geneeskundige behandeling, enz.

Welk arbeider kan thans na aftrok van dit alles zooveel overhouden?

De industriële slavernij is vooral niet minder erg dan de andere.

DE VOORWACHT DER BOEREN

De boeren van Denemarken mogen zich met volle recht aldus noemen.

Denemarken is een landeken, veel min bevolkt dan België, dat in 't noorden van Europa ligt en wier hoofdstad Kopenhagen, 25 à 30 uren expresstrein van Gent (Belgie), is verwijderd.

In een grooten dag rijdens is men er. Zolang de grond aan groote grondebezitters behoorde, waren de boeren er arm, lui en verdrukt. Vele vreemde koopwaren waren door hooge inkomende rechten getroffen.

Uitgenomen de luiheid der boeren, wat onze boeren niet zijn, mag men zeggen dat het oud Denemarken met het tegenwoordig België mag vergeleken worden.

Thans bezitten de boeren slechts het zesde deel van den grond des lands, de pachters, die op weinig uitzonderingen na een groot deel bezitten van den grond die zij bewerken, bezitten de vier zesden en het overige zesde deel is verdeeld onder eenige groote grondeigenaars die een 100 tot 200 hectaren bezitten en onder eenige kasteelheeren.

Honderd vijftig duizend boerenarbeiders zijn eigenaars van het huisje dat zij bewonen en van voldoende grond om er eenige beesten op te kweken.

Het gevolg hiervan is dat Denemarken thans de eerste plaats bekleeft onder de rijkste volkeren der wereld, omdat 's lands fortuin, in vergelijking met het getal inwoners, maar door Engelsland overtroffen wordt.

Hieruit blijkt dat het bestaan van groote grondeigenaars de grootste plaag is, die een land kan overkomen.

Maar hoe is die verbetering gekomen? Omdat de boeren zich hun eigen zaken hebben aangetrokken.

In 1849 veroverde het deensche volk het algemeen stemrecht.

Alhoewel zij niettemin geloofden, hebben de deensche boeren niet gewild dat de geestelijkheid zich in de burgerlijke zaken mengde, de staatsbeambten hebben zij dikwijls uit hunnezaken gehouden, en overal, in de kiezingen voor gemeente en Kamer, hebben zij tegen de groote grondeigenaars en voor boerenknechten en boerenpachters gestemd.

Dedeensche boeren hebben de eersten van allen andere boeren gekozen om hen te vertegenwoordigen.

Van 1860 tot 1870 was de leider der liberale partij in den Rijksdag (Deensche Kamer van Volksvertegenwoordigers) een dorpsschoenmaker, die zichzelf had onderwezen, en voor opvolger had hij een dorps-onderwijzer, zoon van hollandscheboeren. Nu bestaat de helft van den Rijksdag uit deensche boeren, waaronder verscheidene boerenknechten behooren.

Zij hebben hoofdzakelijk gestreden tegen de regeering en den koning, die steeds vermeerdering van oorlogsuitgaven eischten en wetten, nadeelig voor het volk, wilden doen stemmen.

Door het draineeren der gronden en andere verbeteringen hebben zij den oogst met

een miljoen tonnen (éene ton is duizend kilo) graan en 20 miljoen tonnen wortelplanten vermeerderd.

Toen zij zagen dat de graanteelt te duur kwam, hebben zij hun landbouw veranderd en zich op de veeteelt en de voedingsplanten toegelegd. Thans bezit Denemarken de rijkste en beste beesten; de veekweek is er bijzonder winstgevend geworden en op wetenschappelijken voet ingericht.

Van over lange jaren hebben zij samenwerkende melkerijen gesticht en in de 1008 dorpen van het land bestaan er 900 zulker melkerijen.

In 1870 voerde Denemarken voor 4 miljoen kilos boter uit naar Engeland; in 1894 35 miljoen kilos, bijna 3 maal zooveel als Frankrijk, dat zijne verzendingen met een vijfde heeft zien verminderen. De deensche boter is wereldberoemd.

Denemarken drijft ook grooten handel in levend en geslacht zwijnenvleesch. In 1880 werd de handel bedreigd, omdat Duitschland den invoer der deersche zwijnen verbood.

De Denen lieten zich niet ontmoedigen. In korten tijd stichtten zij een groot getal samenwerkende slachterijen, rookerijen in zwijnenvleesch, die de helft der deensche zwijnen kunnen slachten en als spek of gerookt vleesch naar Engeland stuurden.

Daarbij verzendt Denemarken nog jaarlijks 100,000 levende zwijnen, zooveel koebeesten en kalveren, 2 miljoen pond ossenvleesch, 14,000 paarden en 160 miljoen eieren zonder te rekenen wat het naar Amerika verzendt.

Het grootste getal samenwerkende maatschappijen is in handen der boeren. Bakkerijen, brouwerijen, bloemmolens, suikerfabrieken, melkerijen, enz. bezitten zij zeer veel en die vermeederen die nog alle dagen.

Schier elk dorp bezit daarbij een samenwerkend verbruikingsgenootschap en de boeren hebben 400 banken gesticht waar zij hun geld neerleggen en die zij met behulp van tusschenpersonen zelven besturen.

Men ziet dat de deensche boer zich zelf gered heeft.

Indien de vlaamsche boeren deden gelijk de deensche, zij zouden dezelfde voordeelen genieten in enkele jaren.

Vlaamsche Boeren!

De socialistische werklieden zijn u voorafgegaan in het stichten van samenwerkende maatschappijen die zij zelven bezitten en besturen.

Volgt dit voorbeeld. Sticht overal melkerijen en andere nuttige instellingen. Onttrekt u aan den invloed der groote grondebezitters en kasteelheeren die op weinige uitzonderingen na u zoo erg pluimen als de fabriekanten de steedsche werklieden pluimen.

Rekent maar op u zelven; daarin alleen ligt uwe redding.

VERKLARING

De katholieken verspreiden op den buiten met duizende bladen waarin zij anders niet doen dan op de socialisten schelden.

De brave landlieden verwachten van ons niet dat we op al die leugens en op al dien laster antwoorden.

Immers, de katholieken schelden alleen op de socialisten om de aandacht der landwerklieden van hunnen neteligen toestand te trekken.

Terwijl wij hen over de socialisten spreken, denken zij, zullen de akkerslaven er niet aan denken dat ze voor 8 of 10 stuivers daags, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat moeten arbeiden, en alzoo zullen wij hen nog lang kunnen uitbuiten.

Zij hebben echter zonder den waard gerekend. Want als de landman niet veel zegt, omdat hij weet dat hij zijn kroetje brood zou ontroofd worden en den hongerdood zou moeten sterven, dan denkt hij er niettemin om, en hij weet zeer goed voor wie hij in de toekomstige kiezing voor den Werkrechtssraad zal stemmen.

Het zal toch altijd niet zijn voor de katholieken, die nu al zoolang meester zijn in de Kamer en overal elders, en die nog altijd den boer even arm en ongelukkig laten als vroeger. En dit kan niet anders: Het zijn al rijke menschen, die de arme menschen met verachting bezien, en er slechts op uit zijn ze zooveel mogelijk uit te buiten door hoge pachten en lage loonen.

Die lieden roepen gedurig op de socialisten in 't algemeen en op Vooruit in het bijzonder. Eh wel, Vooruit betaalt gemiddeld 40 centiem per uur aan zijne werklieden; zij moeten maar 8 tot 10 uren daags werken en hebben regelmatig gansch het jaar door dit loon, 's winters gelijk 's zomers!

Eh wel, landlieden, zij die u altijd over

ons zulke leugens vertellen, betalen zij zulke loonen?

De socialisten zouden willen dat aan alle werklieden, zoo van stad als van buiten, zulke loonen betaald worden. Verstaat ge nu de woede der rijke heeren tegen ons; verstaat ge nu waarom zij ons zoo lasteren: moesten de socialisten meester zijn, zij zouden hunne werklieden meer loon moeten betalen, en daarvoor zijn de rijke mannen bevreesd!

En daarom geven ze veel geld aan mannen en aan gazetten om op ons te lasteren!

En vergelijkt nu eens ons blad met al die katholieke blaadjes!

Wij spreken u over uwe rechten, over uwe grieven; wij willen u hooger loon, een beter, gelukkiger bestaan verschaffen. Wij toonen u de middelen om u uit uwen toestand waarin ge zoo armoedig, zoo ellendig leeft, te verheffen! Wij willen u redden. Bij ons vindt ge geene lasteringen, geene leugens.

Zij spreken u alleenlijk over de socialisten om er op te lasteren en met het doel uwe aandacht van uwen wanhopenden toestand te trekken.

Maar op hunnen laster zullen we niet antwoorden: de landman is verstandig genoeg om zelf wel de keuze tusschen ons te doen, en die keuze kan niet twijfelachtig zijn: hij zal voor de socialisten stemmen, die alleen hem redding zullen brengen.

Hier en Daar

De verzending van graan uit Perzië. — De minister van koophandel heeft eene depeche uit Tehéran ontvangen, meldende dat de perzische regeering den uitvoer van graan verboden heeft.

De kooplieden hebben een uitstel van 50 dagen bekomen.

De landbouwgroep van de Kamer zal tijdens de bespreking van de landbouwbegroting een voorstel neerleggen, om het hulpgeld, voor het toekennen van vergoeding aan eigenaars voor ziekte afgemaakte runderen, van 1,100,000 fr. op 2 miljoen te brengen.

Sprinkhanen. — Volgens de *South American Journal* zijn er uit alle deelen van Uruguay slechte tijdingen gekomen over verwoestingen, door sprinkhanen aangericht.

De tarwe-oogst zou 20 tot 50 per honderd vernield zijn; de mais oogst nog meer. Ook de andere vruchten, groenten, wijnbergen, enz, hebben veel geleden, zoodat de kleine landbouwers en planters in nood verkeerden.

Landlieden, wilt gij verbetering in uw ongelukkig lot brengen, stemt dan allen voor de socialisten in de toekomstige kiezing voor den Werkrechtssraad.

De socialisten alleen zullen u redding brengen.

Landbouwkrediet. — Een gewichtig wetsontwerp, den landbouw betreffende, is bij 't deensche Folkething Kamer ingediend. Het strekt tot 't oprichten van verenigingen om aan groote en kleine landbouwers bedrijfskapitaal te leenen.

Voor het lidmaatschap betaalt men 2 kronen per stuk vee, welke sommen in een reservefonds gestort worden.

Tegen eene schuldbekentenis kan het lid dan leenen in een jaar: 30 kronen per stuk vee, maar niet meer dan 5000 kronen, tegen hoogstens 4 3/4 per cent rente. Ook mag hij van niet meer dan éene vereniging lid zijn.

Drie maanden na verloop van het jaar moet hij de som hebben terugbetaald; anders kan hij in dat jaar geene nieuwe leening meer sluiten.

De Staat zal 5 miljoen kronen toelage geven aan deze verschillende verenigingen.

Begrepen? — Eene zeer dikke dame klom met moeite in den tram; zij hoorde een heer zachtjes tot zijn gezelschap zeggen: « Tramways zijn niet gemaakt voor olifanten! » Hierop antwoordde zij: « Mijnheer, tramways zijn, evenals de Ark van Noë, bestemd om alle soorten van beesten, zelfs ezels, mee te voeren! — Begrepen, mijnheer! »

Een redmiddel! — Wie het lot zijner vrouw en kinderen, wie de armoede wil verzachten, zal voor de socialisten in de toekomstige kiezing stemmen!

Zij alleen zullen wetten ten uwen voordeele weten te doen stemmen!

Eigendomsrecht. — Een metser was verleden zomer naar buiten gewandeld en kwam voorbij een landgoed. Hij vond dat het daarbinnen veel schooner was dan daarbuiten en wandelde de dreef in.

Na eenige stappen te hebben gedaan, komt hij den eigenaar tegen.

— **Wa**

— **Ik**

— **Van**

— **En**

— **Van**

— **En**

— **Die**

— **Als**

— **hij**

— **maar**

— **af,**

— **Patat**

— **jaar**

— **werde**

— **In 159**

— **eerste**

— **Cork.**

— **De**

— **Wree**

— **n reeds**

— **deld; lan**

— **om een h**

— **nu wreke**

— **te stemm**

— **Daarin**

— **Eenig**

— **Op het**

— **3 miljoen**

— **en half.**

— **In 187**

— **nu 120,0**

— **Uit o**

— **bijna een**

— **gemeente**

— **ven, ziek**

— **In de v**

— **der hoofd**

— **En da**

— **gen dat d**

— **aan te tre**

— **Men vi**

— **wanneer**

— **kerijen z**

— **arme zie**

— **nezen wo**

— **Die ka**

— **grootte s**

— **gezegd i**

— **teren.**

— **Voor d**

— **hebben d**

— **Een a**

— **spak de**

— **zijn leerl**

— **bij tijds**

— **gij uwe**

— **heer de s**

— Wat doet gij op mijnen grond, zegde deze.

— Ik heb geen grond van mijn eigen, zegde de metser. Ik moet dus wel op dien van iemand anders loopen. Maar waar hebt gij dien grond van daan gehaald?

— Van mijn ouders geërfd.

— En van wie hadden die hem?

— Van hunne voorouders.

— En van wie hadden die hem?

— Die hebben er voor gevochten.

— Als 't maar dat is, zegde de metser, en hij stroomde zijne mouwen op, — kom dan maar af, wij zullen er ook eens voor vechten.

Pataten. — In November 11. is het 300 jaar geleden dat de aardappelen in Ierland werden ingevoerd.

In 1596 plantte Sir Walter Raleigh de eerste aardappelen in zijn hof, gelegen te Cork. De hof is er nog altijd te vinden en weinig veranderd.

Wrecks! — Landlieden, men heeft u reeds lang genoeg met brutaliteit behandeld; lang genoeg hebt gij u doodgewerkt om een hongerloon te verdienen! Ge kunt u nu wreken door in massa voor de socialisten te stemmen.

Daarin ligt de redding.

Eenige cijfers over paarden. — Op het huidige oogenblik bezit Frankrijk 3 miljoen paarden en Duitschland 3 miljoen en half.

In 1870 waren te Parijs 70,000 paarden; nu 120,000, bijna het dubbel.

Uit officiële bestatigingen blijkt dat bijna een derde der kinderen, welke in de gemeentescholen van Brussel zijn opgeschreven, ziekelijk zijn.

In de verschillende omliggende gemeenten der hoofdstad was de uitslag dezelfde.

En dan zijn er menschen die komen zeggen dat de Staat de kleine lijdens niet behoort aan te trekken.

Men vindt nog kerels die met ons lachen, wanneer wij eischen dat er menschenwekerijen zouden worden opgericht, waar de arme zieke kleinen zouden verzorgd en genezen worden.

Die kerels vinden het goed dat men groote sommen besteedt aan koersen, zoogezegd ingericht om de paarden te verbeteren.

Voor de verbetering van het menschenras hebben die kerels niets over danspot.

Een aap te zien. — Kinderen, zoo sprak de schoolmeester van zeker dorp tot zijne leerlingen, maakt dat gij morgen vroeg bij tijds in de school zijt en zorgt vooral dat gij uwe beste kleren aantrekt, want mijn heer de schoolopziener komt!

— Moeten we dan ook drie centen medebrengen, vroeg een klein meisje, juist als verleden keer, toen er een aap te zien was.

Geene verraders! — Landlieden, men rekent op u om de vrijzinnige werklieden van Gent te verpletteren! Die verradersrol zult ge niet verachtning verwerpen. Stemt dus in massa voor de socialisten.

Spaart de likvorsch en padden. — Zooals men weet kunnen deze die renenige schade aan den vischkweek berokkenen, maar onnoemlijk groot is het aantal schadelijke dieren die ze verslinden, zoowel slakken als allerlei insecten.

Christus. — Ge zult de armen liefhebben; ge zult de hongerigen spijzen en de dorstigen laven.

Deze zoete woorden zijn van Christus. Christus was de vriend van het volk, en moest hij terug op aarde komen, hij zou al de slechte kristenen, die hunne werklieden uitbuiten, uit zijnen tempel verjagen en u toeroepen: Landlieden, luistert niet naar de rijke lieden: zij bedriegen u. Luistert naar de socialisten, die mijne echte volgelingen zijn!

Stemt dus voor de socialisten, de navolgers van Christus.

Briefwisseling

Aan den heer J. Reyniers, uitgever van het blad « De Landbouwer. »

HEER UITGEVER,

Uw artikel « Uit Wouterghem, » vierde jaar, nummer 2, heeft voor uitzicht mij hatelijk te maken: het bevat niets dan leugens. 't Is misschien daarom dat De Landbouwer ditmaal te Wouterghem niet uitgedeeld werd!

Ik verzoek u het volgend antwoord in uw eerstverschijnend nummer over te nemen op dezelfde plaat en met denzelfden lettervorm van voornoemd artikel.

Uw correspondent zegt « dat een arme man aan mijne deur kwam, eenen cent

kreeg en, de deur was toe. » Moest ik misschien de deur laten open staan? En, wat ik geef, Mijnheer, dat zijn noch uwe noch eens anders zaken. Toch nooit komt een arme mensch aan mijne deur zonder dat ik jegens hem mijnen plicht kwijte van christen mensch en van priester. Dat weten mijne parochianen best.

Wat de omhaling betreft voor eenen nieuwen autaar, op te richten ter eere van Onze Lieve Vrouw van den heiligen Rozenkrans, deze omhaling heb ik, zooals uw correspondent zegt, gedaan bij de arme menschen zoowel als bij de anderen. En waarom niet? Zou ik die brave parochianen misschien moeten voorbijgaan en ze beletten er deel aan te nemen? Ge moet immers weten, Mijnheer, dat de devotie tot den h. Rozenkrans alhier algemeen is: alle dagen in alle huisgezinnen wordt de paternoster vrij gelezen. En dat is een allerbeste middel om bevrijd te worden van de pest van het socialisme. Ja, de arme menschen, allen zonder uitzondering, hebben hunne jonst gegeven, en met liefde gegeven, zonder daartoe te moeten overgehaald of gepreemd worden. Verre van eene vieze gesp te trekken, zooals uw correspondent zegt, heb ik bij de arme menschen vooral eene ware voldoening genomen. Ik neem deze gelegenheid waar om ze hier openbaarlijk nog eens te bedanken. Een prachtig autaar zal in onze kerk opgericht worden tot voldoening van al de parochianen en tot spijt van wie 't benijdt.

Ik eindig, heer Uitgever, met aan uwen fameuzen zoogezegden correspondent uit Wouterghem (?) te laten weten dat ik in den stoel der waarheid, welken die sukkelaar wilt misprijzen met hem leugenkuip te noemen, voortdurend als vlaamsche priester, mijnen plicht geheel en gansch zal vervullen, ten einde aan ons vlaamsch christen volk zijn waar geluk te bezorgen zoowel voor den tijd dan hierna.

Aanvaard, Mijnheer, mijne groetenissen. Wouterghem, 25 Februari 1897.

P.-N. LAMON.

Gezien voor legalisatie van het handteeken hierboven.

Te Wouterghem, den 25 Februari 1897.

De Burgemeester,
CAMILLE IDE.

Aan de inwoners van Bestelbergen

De gazetjes Landwacht en Volksvriend, die men verleden week met opzet te Bestelbergen rondroeg om de boerkens dezer gemeente tegen de nieuwe raadsleden op te winden, trachten dit doel vruchteloos te bereiken, door dezen te verwijten dat zij te weinig beleefdheid gebruiken jegens hunne tegenstrevers, de nederige dienaars der kasteelheeren, omdat zij hun ronduit voor hunne geldverkwistingen berispen en vlakaf de waarheid zeggen.

De blaadjes, sprekende over den gemeenteraad, leggen in den mond eeniger leden, afgezonderde zinsneden, die weinig beteekenis hebben en belachelijk schijnen, omdat zij zonder kop noch staart, niet verbonden zijn aan hetgeen voorging, en door het gevolg geene uitleggingen vinden, daar zij zorgvuldig den oorsprong van de zoogezegde onbeleefdheden verwijgen, en zelfs niet laten raden waarop zij neerkomen.

Zij reppen geen woord over de stemming van den vroegeren gemeenteraad, die aan den nieuwen pastoor 1300 franks toestond om de woonst van zijnen voorganger op te poetsen; zij zeggen ook niet dat de glorierijke herder niet tevreden was met zulke som waarvoor men een heel boerenhof zou kopen, er 1700 franks aan verkriste en stout genoeg was aan den gemeenteraad de ontbrekende 400 franks bij te vragen.

Doch de nieuwe raadsleden waren verstandig genoeg zulke niet gewettigde bijlage te verwerpen, en lieten den pastoor zijne overdreven weelde zelf betalen; vandaar dezes woede!

Zij verwijzen ook dat deze weelderige pastoor den in goeden staat zijnden kerkvloer wilde opbreken, om er een paradesstuk voor in de plaats te leggen, zeggende dat de kas der kerkfabriek wel genoeg voorzien was om dit pronkstuk te bekostigen, hetwelk, naar men zegde, maar 4000 franks zou gekost hebben (zonder de gekwetsten). De nieuwe raadsleden verwierpen wederom deze nuttelooze uitgave; gelukkig genoeg, want de zoo gepreze kas bevatte slechts 2900 franks. Waren de onderdanige pastoorsgezinden van den gemeenteraad meester geweest, de gemeente ware door hunne stemming verplicht de 1100 franks bij te leggen.

De oude kniekers die op voorhand hunne les gespeld worden, wilden den heer pastoor uit de gemeentekas jaarlijks 900 franks geven voor het aanleeren van den catechismus, hetgeen gedaan wordt door de onderwijzers. Zij waren nogmaals mis in hunne berekening, dank aan de verdediging der jonge opgekomenen.

De herstelling van den kerkmuur moest betaald worden uit de kas der kerkfabriek, doch de slimme Bracq teekende de rekening buiten wete van den raad, en zij wordt door de gemeentekas gekwetst; en zoo voor verscheidene rekeningen. Verdient de heer Bracq daarvoor niet een brevet van wijze administratie?

De secretaris die jaarlijks 1840 franks trekt, zonder zijne profijten, voor den dienst der gemeente, beweert door zijn werk niet te geraken, en vraagt eenen helper! Zonder de werkzaamheid der jonge gekozenen, ware er een nieuw postje van eenige honderde frankskens 's jaars op het budget der gemeente gebracht.

Is het dus te verwonderen dat al zulke loensche handelingen den welverdienden wantrouw verwekken der volksvrienden, en dat zij met te weinig beleefdheid willen weten, hoeveel geld er op die wijze uit de gemeentekas is geslopen!

Is het niet wel gedaan als zij, alvorens te stemmen over het gevraagde hulpgeld der veerverzekering, een onderzoek instellen of er wederom geene katten in zakken verkocht worden!

Is het zoo onbeleefd en onredelijk, gelijk de tjevengazetjes schrijven, als wij zeggen dat de groote heeren millionnaires den halven frank per beest zouden betalen, wanneer het toch ten hunnen profijte is dat de pachters arbeiden en zwoegen!

Wat de blaadjes Landwacht en Volksvriend tegengaat — men kan het uit hun geschrijf opmaken — is dat de nieuwe raadsleden, die men als rooden afschildert, omdat zij in het voordeel der rijken niet spreken, toch de gemeentezaken ter harte nemen, en dat zij met hand en tand het geld der gemeentekas tegen de verkwisters weten te verdedigen, en daardoor de lasten die zoo zwaar op boer en werkmans drukken, zullen trachten te vermindern.

Wij raden alle belastingbetalende personen aan, eens te komen luisteren naar den gemeenteraad. Zij zullen dan zelf kunnen oordeelen welke grove leugens en dwazigheden zij in hunne tjevengazetjes durven schrijven, en zij zullen dan zien waar de mannen zitten die ten voordeele spreken van boer en werkmans, want zij die 15 à 20 jaar in den raad zetelen, zijn niet bekwaam een woord uit hunnen mond te laten gaan, en zeggen tot elkander: ons beste plan is zwijgen.

Landbouwers en werklieden, wij raden u aan, alle tjevengazetjes aan de deur te werpen, en ze te vervangen door een blad dat uwe belangen verdedigt, en dit goed en aandachtig te lezen, om u uit de slavernij van die beleefde volksbedriegers te rukken.

Onze spreuk is: Leve de vrijheid voor boer en werkmans!

C. F. W.

Uit Lier

Vriend Opsteller,

Ik wil u eenige regelen schrijven over de armoede welke hier geleden wordt.

Zeker zijn er overal werklieden die van oktober tot maart zonder werk zijn, maar niet zeker is het dat gij zulke arme familiën kent als schrijver dezer regelen.

En gezin telt 7 kinderen, vader en moeder, dus met 9 alle dagen om te eten.

Van voor November werd een der kinderen ziek tot januari, wat terzelfder tijd het werken belette der moeder die, als alles wel ging, 1 frank per dag kon verdienen.

Niet genoeg, de vader en de dochter werden ziek, welke op twee dagen in het hospitaal lagen; 14 dagen in het hospitaal was de dochter beter, zij komt naar huis; de vader, die niets beter was, komt ook naar huis omdat hij alleen in een kamertje werd gestopt.

Nu ligt de moeder ziek, de vader ziek, zonder vuur of eten. Zie, dat is een lijden! Zoudt gij nu denken dat de heeren van het weldadigheidsbureau een enkel broodje of een hectoliter kolen brengen? Dan hebt gij het mis.

Maar zie, de vader is een beetje vrijzinnig en heeft een zoon die zich socialist durft verklaren en daarom mag het gezin maar gerust kreveeren.

O.
N. D. R. Alle landlieden die het hart op de rechte plaats dragen, zullen tegen zulke handelwijze protesteeren, door voor de socialisten te stemmen.

Wat men schandelijk noemt!

Eenige weken geleden, heeft het in de Kamers gestoven.

De bezoldiging des graats van Vlaanderen kwam ter bespreking en menige vertegenwoordiger betwistte de toegekende som van 200,000 frank aan den graaf.

Dat zij overvloed van gelijk hadden, dit eischt geen betoog. Die man bezit een rond fortuintje van 40 miljoen, dat van jaar tot jaar vergroot door de rente. Hij moet dus niet bevreesd zijn eens zwart brood te moeten eten, of in zijne oude dagen den bedelzak te moeten opnemen.

En ware het nog zoo niet, dan nog zouden wij de toelage bekampen. Hij is niet in dienst van ons land, zooals een baanwachter, soldaat of minister, die eene taak te vervullen hebben; 't is enkel de broeder des konings en daarom alleen ontvangt hij jaarlijks 200,000 franken.

Wij, socialisten, vinden het tergend, duizenden weg te werpen aan een schatrijken man, terwijl naastige staatsarbeiders, die in alle guurheden des weders op post moeten zijn, zooals onze bareelwachters en voor een ellendig loon van 0,75 fr. daags moeten werken, terwijl zooveel afgesloofde ouderlingen zonder middelen van bestaan zijn en hunnen toevlucht moeten nemen tot bedelen; terwijl talrijke huisvaders werkeloos loopen en eindigen met uit nood te stelen; terwijl velen onzer bleke kinderen door de straten wemelen, bijna zonder kleederen om het lichaam.

En vraagt men hulp voor die ongelukkigen, dan is het telkens: « Er is geen geld! »

En als we wijzen op de nuttelooze uitgaven, dan worden we uitgekreten als koningshaters en ordestoorders, dan spreken de burgersbladen van schandaal, en straks wordt er geëischt u in 't gevang te werpen.

Maar niettegenstaande dat alles, zijn wij er niet af te brengen, voort de onrechtvaardigheden te bekampen ten wiens voor- of nadeel die ook gepleegd worden.

Dat het hier een man van aanzien geldt — hij behoort tot de koninklijke familie — is waar, maar dat dit ons onverschillig laat, is even waar. 't Is een mensch zooals wij, die handen heeft om te werken, waarvan hij vrijelijk gebruik kan maken, evenals onze fabriek- en landarbeiders.

Wanneer wij een koning jaarlijks 3 1/2 miljoen geven, om ondertusschen een pennekrek te geven, kunnen wij niet raden, waarom wij zijn broeder eene bezoldiging verschuldigd zijn om niets te doen.

Sommigen beweren dat dit uit eerbied voor 't koninkdom is, maar juist dat houdt geen steek; men zou evenwel kunnen zeggen, dat men eerbied moet gevoelen, voor eene kat, die het beeststuk van uwe teloor neemt, of eene muis die uwe kleederen beschadigt, of een dronkaard, die u scheldwoorden naar 't hoofd werpt.

Neen, neen, wij koesteren enkel eerbied voor de eerbiedwaardigen en deze zijn niet aan 't hof te vinden.

Denken de bourgeois dat het schandelijk is, dergelijke misbruiken te bevechten, ons is het wel.

Maar wij zijn overtuigd, dat al de werklieden, zoo van den buiten als van de stad, met ons zullen instemmen om die feiten te hekelen.

Tevens veronderstellen wij, dat de zwagers nog eens wel zullen nadenken, wie hun vrienden zijn.

L. H.

Voor wie zult gij stemmen?

Over een zestal jaren was het kiezing te Gent voor den Werkrechtssraad. Alleen de kiezers van Gent en omliggende hadden het recht de raadsheeren te kiezen. Al de kandidaten der socialisten werden gekozen, niettegenstaande het bedrog in het opmaken der kiezerslijsten gepleegd.

De socialisten in den Raad wisten de werklieden zoo goed tegen de fabrikanten te verdedigen, dat daar verandering moest in komen!

Wat deed de katholieke regeering?

Zij wist dat de buitenlieden in groote meerderheid tegen de socialisten waren: de socialistische meerderheid in Gent moest geklopt worden door de meerderheid van den katholieken buiten.

Over 3 jaren nu was het weer kiezing voor de helft van den Raad. Het getal kiezers werd vermeerderd met de kiezers van 86 gemeenten.

Waren het nu nog al werklieden geweest, maar neen, bazen, klokkluiders, kooplieden, tot zelfs dooden stonden op de lijst en de werklieden die een vak uitoefenden stonden er niet op. Dat is bedrog, zult gij zeggen?

Ja vrienden, het is bedrog, gepleegd door een katholieke regering.

En door dit bedrog werden de knechten der fabrikanen in den Raad gezonden met een kleine meerderheid.

Wilt gij nu weten wat men met de aangekondigde kiezing gedaan heeft?

Nog meer bedrog gepleegd en het getal kiezers vermeerderd met er nog vier kantons bij te voegen: een bewijs dat zij schrikken van geklopt te worden.

Wil dat nu zeggen, vrienden, dat wij, socialist, er tegen zijn dat de buitenmenschen zijn kiesrecht heeft?

Nee! wij willen dat allen kiesrecht hebben, maar wij willen ook dat er voor een of twee kantons een Werkrechtstraad gesticht wordt, want niettegenstaande den buitenmenschen erge grieven heeft, moet hij op de onkosten zien om zijne grieven te laten verdwijnen.

Dus, wat belang kunnen de inwoners van den buiten hebben in den Werkrechtstraad van Gent? Denkt niet dat wij u afraden van te komen stemmen. Nee, alwie die kiesrecht bezit, moet en zal komen stemmen, maar hij zal zijne stem op de lijst der socialist, uitbrengen: 1° als protest tegen het bedrog; 2° om te toonen dat de buitenlieden ook een Raad eischen waar zij hunne belangen kunnen bespreken.

Dat zult gij allen toonen door als één man te stemmen voor de socialistische kandidaten, die, moest er een geschil, tusschen u en uwe meesters oprijzen, met dezelfde hardnekkigheid uwe belangen zouden verdedigen als die der werklieden van de stad.

Door te stemmen voor de socialist zult gij toonen dat de werklieden van den buiten ook menschen zijn, maar dat zij niet willen gehandeld worden door de knechten uwer verkrakers en uitzuigers, die moest het er op aankomen, den kant hunner meesters zouden kiezen om uwe belangen onder de voeten te treden.

Door te stemmen voor de socialist zult gij toonen dat er op den buiten ook werklieden gevonden worden die niet schrikken van met degenen samen te gaan, die men altoos belasterd en beschimpt en verdacht maakt.

Door te stemmen voor de socialist zult gij toonen dat gij protesteert tegen de schandelijke der katholieke regering die uwe rechten en vrijheden verminkt en ontstelt.

Daarom zult gij onbeschoornd voor de socialist stemmen, en dan zal men zien dat bedrog, lozen en laster niet opwegen kunnen tegen de waarheid en rechtvaardigheid.

LIBERT.

Landlieden, stemt onbevreesd voor de socialist, men kan het toch niet weten, want de kiezing is geheim.

Nieuws van den Buiten

Wetteren. — *Gedwongen echtscheiding.* — Belangen kwamen hier op den Berg de 65 en 30 jaar oude echtscheiding K. wonen.

De menschen smeekten den armenmeester om een wekelijksche bijlage van 50 centemen om hunne huishuur te kunnen betalen.

Het antwoord luidt:

— *Zeolant, gij samen zijt lunn- en wij u niet helpen.*

Daarmede bedoelde de godvruchtige man dat de echtgenoot eerst naar het Oudemanshuis moest gaan...

De sukkelaar is daar naartoe gegaan en vier weken later was hij dood van verdriet!

Aldus dwingen de helden, die steeds op ons schreeuwen en het huwelijk onverbreekbaar verklaren, de oude werklieden tot echtscheiding!

Allo, Volkje, geef maar nog eens op de kap van de socialist en hunnen Bebel.

Biriche. — *Loting.* — *Hevige protestatie.* — Twee hevige incidenten hebben bij de loting te Biriche plaats gehad.

Een loteling van Anderlues, Jules Bougard, voor zijn nummer te trekken, teekende protest aan en sloeg het glas van den trommel stuk.

De arrondissements-commissaris heeft proces-verbaal opgemaakt.

Jules Bougard zal vervolgd worden om te meubelen van den Staat te verbrijzelen en opstand te maken.

Gelukkig voor de jongen heeft hij nummer 37 getrokken die hem van dienst vrijstelt.

Een genaamde Deltour, van Carnières, protesteerde op zijne beurt hevig tegen de bedwetting. Met geweld heeft men hem doen wijgen en ook proces-verbaal tegen hem opgemaakt.

Overal begint men met protest aan te tekenen tegen de bedwetting.

Landbouwers, protesteert tegen de bedwetting, tegen de schandelijke loting door in massa voor de socialist te stemmen.

Hoboken. — *De bedwetting.* — Niet minder 27 lotelingen hebben het protest der socialistische Jonge Wacht van Hoboken geteekend.

Vroeger deden wij uitschijnen dat er hoop bestond 1/5 der handteekens te bekomen.

Welnu, dit getal is overtroffen. Bijna het derde der lotelingen van Hoboken hebben het protest geteekend.

Het derde, 27 lotelingen van de omtrent 90 ingeschreven!

Wie had dit ooit durven denken.

En het meerendeel der onderteekenaars van het protest hebben een goed nummer getrokken.

De loteling welke het protest afgaf, trok een der hoogste nummers!

Ook is de geestdrift bij de leden der socialistische Jonge Wacht van Hoboken zeer groot.

Mariemont. — *In de mijn.* — *De hel der arbeiders.* — Zondag zijn hier weer drie ongelukken voorgevallen.

In den put Arthur geraakte een 15jarige « werkman » onder een waggon en was op den slag dood.

Te La Hestre kreeg een werkman een losgeraakt blok kolen op het lijf en hij had een been gebroken.

In den put Henriette is een werkman zoo ongelukkig op een riggel gevallen dat zijne borstkas ingestuikt was.

Wilt gij dat de pachten verniaderen, dat u, bij vernieling door onweder of ziekte, den verloren oogst of het gestorvene vee terugbetaald worde, stemt voor de socialist. Zij alleen zullen uwe belangen met eerbijheid verdedigen.

Lier. — *Eene arme, zwangere vrouw,* wier man, daglooner, ziek is en in het hospitaal vertoeft, wendde zich tot het arbureel.

De vrouw bekwaam onderstand; doch slechts na de volgende onmenselijke behandeling van wege de liefdadige, lieflijke en zeer christelijke heeren armenbestuurders te hebben ondergaan:

« Kunt gij niet voorzien in de behoeften van uw gezin zonder de medehulp van uw echtgenoot of de tusschenkomst van het arbureel? »

« Waarom hebt gij niet gespaard? Als gij wezenlijk in nood verkeert waarom dan voortdurend kinderen verwekken? »

De openbare liefdadigheid verleent dus slechts onderstand ten prijze van terging en menschenonteerding.

De socialistische partij heeft dan ook voor taak deze verkeerdheden te bestrijden; de verdrukte en lijden te massa hare menschenwaarde, rechten naast plichten, voor oogen te houden ten einde door vereeniging, strijd en solidariteit duurzame lotsverbetering, eene billijke en ordelijke samenleving te erlangen.

MEETINGS

Zondag 7 Maart 1897

Nevele. — In de herberg *De Toekomst*, langs de vaart van Schipdonck, om 3 1/2 u. 's namiddags.

Spreeker: Ferd. Hardyns, gemeenteraads-lid te Gent.

Dagorde: Kiezing voor den Werkrechtstraad. — Wie zijn de Socialist?

Scheldewindeke. — Bij Jan Vermeersch, bijgenaamd Tieste Pastors, om 3 ure namiddag.

Spreeker: Jan Lampens, gemeenteraads-lid van Gent.

Dagorde: Kiezing voor den Werkrechtstraad.

Synghem. — Om 3 ure, in de tent van Charles Van Diessche.

Spreeker: Karel Beerblock, van Gent.

Dagorde: Kiezing voor den Werkrechtstraad.

STRIJDPENNING

Ten voordeele van *De Landbouwer*

Gent. — Van een opsteller van de « Landbouwer », 0,25.

Bestelbergen. — Omdat de pastoors in hunne kerken wat meer van hunnen godsdienst zouden preken, dan over de socialist en de herbergiers: 0,10 — Omdat zij de soep die ze in sommige kloosters veropen, zoud n maken van vleesch, en niet van afgeknaagde beenen 0,10 — Omdat zij onzen geestesheer, veldwachters en schoolmeester, niet meer zouden vervolgen 0,10

— Omdat zij alle vloekers en nachtridders, in hunnen vredekring niet zouden aanvaarden 0,05 — Omdat M. wat beter brood zouden bakken, gelijk onze nabure: 0,05

Seveeneken. — Een herbergier die altijd geeft 0,05 — Een die altijd zijn « Landbouwer » betaalt 0,05 — Zijn voorbeeld vind navolgers 0,02 — Ontvangen voor de « Landbouwer » 0,02 Iedereen 20 11 m moeten betalen 0,02 — Op mannen van Seveeneken, en als eenen man den 28 Maart voor de Socialist gestemd 0,05 — Geleent goed den strijdpenning, en laat de propagandeurs het blad « Vooruit » mede brengen als zij met de « Landbouwer » komen 0,03 — Leve het Socialisme 0,02

Hotelaere. — Van een landbouwer 0,10 — **Woutergem.** — Eenige landbouwers, die hun blad het len 0,10 — Omdat wij onze propagandisten goed ontvangen, wij geven hun eten en drinken 0,05

Grammenc. — Een vriend van gezet C. te Deinze 0,06

Saffelaere. — Ontvangen na de Meeting onder het zingen van een lied, bij J. H. 1,39 — Te ugeer naar Gent door een boerenwerkman 0,10 — Ontvangen van een boerenknecht 0,25 — Van een landbouwer 0,05

Baelegem. — Ontvangen bij het bestellen van een bl d, op het goed L. 0,10 — Om iat de Meeting te Baelegem goed g'lukt is 1,52 — Omdat er op de Meeting der socialist op den Berg, meer volk was dan in de katholieke school, hooralt kamraden, dat is goed gewerkt 0,05 — Omdat Leonie nog vele ledren zou zingen voor de propa da 0,05 — Omdat Propennis hare geburen niet meer zou uitschelden 0,10 — En haar man moet centen in de schaal smijten, om den vriend van den pastoor te zijn 0,10

Machelen. — Omdat hij agent is van bier, en nochtans gaarne genever drinkt 0,10 — M. geef mij nog een glas bier 0,10 — Een die belag stelt in de ruitlag der kiezingen 0,10 — Ik geef met liefde 0,10 — Als elk wat geeft, en elk wat doet, dan ist op Machelen wel'dra goed 0,15

— Om at er toch nooit geene rattekoppen, zich met muz ek zouden bemoeien 0,10 — Omdat Staf mij geene paternoster wilde geven 0,10 — Hij kan er me te doe wat hij wil 0,15 — Ik geef nog 0,06 — Omdat allen die het welzijn v n het volk betrachten, somenwerkers of andere, de persoonlijke veeten zouden vergaten en zich v remigen, om den algem enen vijand, het kapitalisme, weg te vagen 0,10 — Om at de kiezers van Machelen in het toekomstige meer op den kandidaat van hunnen stand zouden denken 0,10 — Omdat zij hun niet meer zouden lata bedriegen door een ge volksverdrakers 0,10 — Omdat de lezers van de « Landbouwer » goed d n strijdpenning zouden gedenken, omdat zij hem wekelijks zouden kunnen ontvangen 0,10

— Omdat z meer « Vooruit » zouden lezen, in plaats van « Het nieuws van de dag » dat laster blad 0,10 — Om d t de kiezers van den bu te die stoute jans uit hunne zet ls zouden zetten, die durven klappen van de socialist te muilbanden 0,10 — Om at de nieuwe raadsleden een beetje van hen zouden laten hooren, in plaats van at de knikkers te spelen 0,10 — Omdat Monsieur wat beter zou handelen 0,10 — Omdat hij zijn pachters een groensalut zou geven, in plaats van zijn boomen te planten 0,10 — Om d t zij vroeger al te veel gepacht hebben volgens zijn gelacht, en de rest zullen wij hem zelf laten oplossen 0,10

Peteghem. — Om t er meer Socialist op mijn werk zouden komen 0,10

Zulte. — Om lat de pastoor meer op de rijke zou preken 0,05 — Hebt ge me een « Vooruit » mede gebracht, ja, neem 0,10 — Wilt ge een kaper hebben? Nee, maar strijdpenning, neem, daar is strijdpenning 0,05 — En ik ook 0,05 — Van drie zwijgelaars 0,45

Olzene. — Omdat een democraat geen Meeting meer geeft 0,20 — Van een voorbijganger 0,10 — Ik wil mijn zet zien verschijnen 0,20 — Van een v ouwke d e gaarne leest « Een dikke » 0,10 — Ik zal voor binnen veertien voor den strijdpenning zorgen 0,10

Sleidinge. — Omdat mijne vrienden eene degelijke propagand zouden maken voor het Socialisme, elk in zijne omgeving 0,08

Ludegem. — Van een vriend 0,10

Loetenhulle. — Vrienden, vergaet de « Landbouwer » niet, het is het blad dat u verdedigt 0,25 — Van 5 pro agandis ea van Poucke, Kneselara en Loo'en uile 0,40 — Om d t de Landbouwers als een man voor de Socialist zouden stemmen, het drink eld van een boer 0,40

Wekelijksche Markten

(N.B. — De markten, waarachter deze (v) letter staat, worden daags te voren, en die met deze (n) letter, daags nadien gehouden, indien zij op een heiligendag vallen.)

A. Boter, Eieren- en Groenselmakten

I. Oost-Vlaanderen

Maandag. — Te Gavere, Knesselare (groensel), Maldegem, Oosterzele (v), St-Gillis-Waas.

Dinsdag. — Te Assenede, Berchem (v) (aardappelen), Beveren (v), Bottelare (v), Caprijke, Cruys-haulem, Lede, Ninove (v) Somergem, Sottegem (v), Waasmunster (n), Watervliet (groensel), Zele.

Woensdag. — Te Aalter (n), Deinze (v), Herzele, Kieldrecht, Lokeren, Nederbrakel, Oordegem (n), Ronse (v), Waarschoot, Wijngheue.

Donderdag. — Te Buggenhout (boter), Loochristy (v), Wetteren.

Vrijdag. — Te Baasrode (n), Gent, Ledeberg, Ninove (v), Sinay (n), Temsche.

Zaterdag. — Te Bassevelde, Isenberge, Lebbeke (v), Nazareth, Nederbrakel, Sleidinge (v), Stekene (v). Te Gent alle dagen visch, groensel, fruit, aardappelen.

II. West-Vlaanderen

Maandag. — Blankenberge, Comines, Diksmuide, Moorslede (n), Oostende (n), Poperinge (n).

Dinsdag. — Aatrijke, Couckelare (n), Ghistel, Nieuwpoort, St-Denijs, Wacken, Wervicq.

Woensdag. — Ansegem (v), Langemarck (n), Meulebeke, Poperinge (n), Wijngheue.

Donderdag. — Comines, Harelbeke (v), Leysele, Loo in Veurne-Ambacht (v), Moessen, Oostende (n), Ruddervoorde (n), Staden, Ternath (v), Thielt.

Vrijdag. — Ardoye, Blankenberge, Handzaeme, Merckem, Moorseele, Nieuwpoort, Reninghen, Waasten, Wervicq.

Zaterdag. — Aarsele, Avelgem, Brugge (v), Herseaux, Isegem, Lichtervelde, Oostende (n), Waergem (v).

III. Antwerpen

Maandag. — Arendonck (n), Baelen (n), Beersse (n), Boom (v) (groensel), Bornhem, Castelle, Herenthals, Heyst-op-den-Berg, Hoogstraeten, Meerhout, Morckhoven, Rethy (n), Thienen (n), Veerle, Vosselaar (n), Westmeerbeek, Zoerle-Parwijs.

Dinsdag. — Briendonck (v), Desschel (n), Herenthout, Iteghem (n), Lille, Meerle (n), Meir (n), Merxplas (n), Minderhout (n), Moll (n), Norderwijk, Rijkvorsel (n), Schriek (v), St-Amands (Puurs) (v), Weelde (v), Westerloo (n), Zoersel.

Woensdag. — Antwerpen (groensel), Putte (arrond. Mechelen), Willebroeck (v), Wortel (v).

Donderdag. — Boom (v), Puurs (v).

Vrijdag. — Antwerpen, Duffel (v).

Zaterdag. — Boom (v) (groensel), Gheel, Gierle (n), Lichtaart (v), Lier, Mechelen (v), Oolen, Turnhout, Wechelderzande (den Maandag in geval van feestdag), Wiekevorst.

IV. Brabant

Maandag. — Geldenaken, Keerbergen, Leuven, Zoutleeuw (van 15 Juli tot 15 November).

Dinsdag. — Aarschot, Galmaarde (n), Genappe, Hal (n) (groensel), Huldenberg (n), La Hulpe, Londerzeel (v), Opwijk, Perwez, Tervuren, Thienen.

Woensdag. — Diest, Leuven, Vilvoorden, Waver (groensel).

Donderdag. — Aarschot, Hal (n), groens., Overijssche.

Vrijdag. — Genappe, Leuven, Perwez, Thienen.

Zaterdag. — Aarschot (groensel), Diest, Hal (n) (groens.), Malderen (v), Vilvoorden, Waver (groens.). Alle dagen groensel te Schaarbeek en Sint-Jans-Molenbeek.

V. Limburg

Maandag. — Lommel, Maaseik (groensel), Quaede-Mechelen (n).

Dinsdag. — Hasselt (v), Lummen, St-Truiden, Tongeren.

Woensdag. — Bilsen, Bocholt, Coursel, Eben-Emael (groensel), Maaseik (groensel), Oostham.

Donderdag. — Peer, Tongeren.

Vrijdag. — Bree, Hasselt (v), Lanaeken, Lille-St-Hubert, Maaseik (groensel), St-Truiden.

Zaterdag. — Overpelt, Tongeren.

B. Allerlei waren

I. Oost-Vlaanderen

Maandag. — Geeraardsbergen, Maldegem, Rupelmonde, Swevezele. — **Dinsdag** Somergem, Zele. — **Woensdag** Deinze (v) (zwingelkloten), Herzele, Nederbrakel, Ronse (v), Wijngheue. — **Donderdag** Audenaarde (v), Denderhaute, Ecloo (v), St-Nikolaas (v). — **Vrijdag** Geeraardsbergen, Gent (bloemen, vogels, honden, konijnen), Ledeberg, Temsche. — **Zaterdag** Aalst, Hamme (eetwaren), Lebbeke (v), Nederbrakel, Sijngem. — **Zondag** Ledeberg.

II. West-Vlaanderen

Maandag Alveringhe, Kortrijk. — **Dinsdag** St-Denijs. — **Woensdag** Meulebeke, Thourout, Veurne (v). — **Donderdag** Staden, Watou (v). — **Vrijdag** Ardoye, Handzaeme, Oost-Roosebeke (n), Poperinge (n), Ruysselede. — **Zaterdag** Isegem, Lichtervelde, Meenen, Waregem (v).

III. Antwerpen

Dinsdag Schelle (n), St-Amands (Puurs) (v). — **Vrijdag** Antwerpen. — **Zaterdag** Mechelen (v), Turnhout.

IV. Brabant

Dinsdag Assche (v), Galmaarde (n). — **Woensdag** en **Zaterdag** Diest.

V. Limburg

Woensdag en **Zaterdag** St-Truiden.

C. Ellegoederen en Kleedingsstukken

I. Oost-Vlaanderen

Dinsdag Gent (oude kleeren), Somergem, Sotteghem (v), Zele. — **Woensdag** Deinze (v), Wijngheue. — **Donderdag** Steenhuyze-Wijnhuysen. — **Vrijdag** Gent, Ledeberg, Temsche. — **Zaterdag** Gent (oude kleeren), Lebbeke (v), Nazareth. — **Zondag** Ledeberg.

II. West-Vlaanderen

Maandag Blankenberge, Oostende (n). — **Woensdag** Meulebeke. — **Donderdag** Harelbeke (v), Oostende (n), Staden, Ternath (v). — **Vrijdag** Ardoye, Blankenberge, Handzaeme. — **Zaterdag** Isegem, Oostende (n), Waregem (v). **Zondag** Waasten.

III. Antwerpen

Dinsdag Breendonck (v). — **Donderdag** Boom (v).

IV. Brabant

Dinsdag Galmaarde (n), Londerzeel (v). — **Woensdag** en **Zaterdag** Diest.

D. Veemarkt

I. Oost-Vlaanderen

Maandag Dendermonde (vee, wild, vogel), Geeraardsbergen. — **Dinsdag** Gent (kiekens). — **Woensdag** Gent, Lokeren, Ronse (v). — **Donderdag** St-Nikolaas (v), Wetteren. — **Vrijdag** Gent.

II. West-Vlaanderen

Maandag Ghistel, Kortrijk. — **Dinsdag** Brugge (v) (hoornvee). — **Donderdag** Brugge (v) (schaap, kalv., huid, roet). — **Zaterdag** Roesselare (om 2 ure), Waregem (v), Ieperen. — Alle Maandagen vellenmarkt, in het slachthuis, te Kortrijk.

Gent, druk.-uitg., J. Reyniers, Boomgaardstr., 29